ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Ιουνίου 1997 *

Στην υπόθεση C-66/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal Cível da Comarca de Lisboa προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Banco de Fomento e Exterior SA

και

Amândio Maurício Martins Pechim,

Maria da Luz Lima Barros Raposo Pechim,

Confecções Têxteis de Vouzela Ld.ª (CTV),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 59, 90 και 92 της Συνθήκης ΕΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), J. L. Murray και L. Sévon, προέδρους τμήματος, K. N. Κακούρη, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με διάταξη της 29ης Ιανουαρίου 1997, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Φεβρουαρίου 1997, το Tribunal Cível da Comarca de Lisboa υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, πέντε προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 59, 90 και 92 της Συνθήκης ΕΚ.

2 Η διάταξη αυτή εκδόθηκε στο πλαίσιο διαφοράς εκκρεμούσας ενώπιον του Tribunal Cível da Comarca de Lisboa, ως προς την οποία έχουν ήδη υποβληθεί πέντε πανομοιότυπα προδικαστικά ερωτήματα, επί των οποίων εκδόθηκε η διάταξη του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 1996, C-326/95, Banco de Fomento e Exterior (Συλλογή 1996, σ. I-1385).

3 Υπενθυμίζεται ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά διαδικασία εκτελέσεως για την είσπραξη οφειλής, την οποία κίνησε η Banco de Fomento e Exterior SA (στο εξής: BFE) κατά του ζεύγους Pechim και της εταιρίας Confecções Têxteis de Vouzela Ld.ª.

4 Στην προπαρατεθείσα υπόθεση C-326/95, οι καθών της κύριας δίκης ισχυρίστηκαν ότι η διαδικασία που ακολούθησε η BFE ήταν πλημμελής, λόγω του ότι το νομοθετικό διάταγμα 41957, της 13ης Νοεμβρίου 1958 [*Diário do Governo* (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Πορτογαλίας), 2° εξάμηνο του 1958, σ. 558, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα], το οποίο απονέμει στην BFE πολυάριθμα προνόμια, μεταξύ των οποίων την εξουσία να προβαίνει στην είσπραξη των οφειλών κατά τη διαδικασία εκτελέσεως που προβλέπεται για φορολογικά ζητήματα και να θεωρεί προς τούτο ως εκτελεστό τίτλο το πιστοποιητικό της οφειλής που εκδίδεται βάσει των βιβλίων της τράπεζας, δεν συμβιβάζεται με τους κοινοτικούς κανόνες περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, οι καθών της κύριας δίκης πρότειναν στο εθνικό δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο να ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει η Banco de Fomento e Exterior να θεωρηθεί ως "επιχείρηση" και ειδικότερα ως "δημόσια επιχείρηση", ιδίως κατά την έννοια των άρθρων 90 και 92 της Συνθήκης της Ρώμης;

2) Μπορεί η προνομιακή μεταχείριση της Banco de Fomento e Exterior έναντι των ανταγωνιστών της να θεωρηθεί ως "κρατική ενίσχυση" κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης της Ρώμης;

3) Πρέπει τα εν λόγω προνόμια να θεωρηθούν ως περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εντός της Κοινότητας, κατά την έννοια του άρθρου 59 της Συνθήκης της Ρώμης;

4) Έχουν τα προαναφερθέντα άρθρα (59, 90, παράγραφος 1, και 92, παράγραφος 1) της Συνθήκης της Ρώμης άμεσο αποτέλεσμα, ώστε να μπορεί να τα επικαλεστεί ο καθού η εκτέλεση στην παρούσα υπόθεση;

5) Υποσκελίζουν και καταργούν οι κανόνες της Συνθήκης της Ρώμης τις αντιθέτου περιεχομένου διατάξεις του εθνικού δικαίου;»

5 Με την πρώτη του απόφαση περί παραπομπής, το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία προκειμένου να εξετασθούν τα προδικαστικά ερωτήματα που πρότειναν οι καθών της κύριας δίκης.

6 Με την προπαρατεθείσα διάταξη Banco de Fomento e Exterior, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 177, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, οσάκις ανακύπτει προδικαστικό ερώτημα ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους, το δικαστήριο αυτό δύναται, εάν φρονεί ότι η απόφαση επί του ζητήματος αυτού είναι αναγκαία για την έκδοση της αποφάσεώς του, να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ερωτήματος αυτού.

7 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η ανάγκη επιτεύξεως ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου χρήσιμης στο εθνικό δικαστήριο απαιτεί όπως το δικαστήριο αυτό προσδιορίζει το πραγματικό και το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, διευκρινίζει τα πραγματικά ενδεχόμενα επί των οποίων στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1993, C-320/90, C-321/90 και C-322/90, Telemarsicabruzzo κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-393, σκέψη 6, διατάξεις της 19ης Μαρτίου 1993, C-157/92, Banchero, Συλλογή 1993, σ. I-1085, σκέψη 4, της 9ης Αυγούστου 1994, C-378/93, La Pyramide, Συλλογή 1994, σ. I-3999, σκέψη 14, και της 23ης Μαρτίου 1995, C-458/93, Saddik, Συλλογή 1995, σ. I-511, σκέψη 12).

8 Επιπλέον, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι τα πληροφοριακά στοιχεία που παρέχονται με τις αποφάσεις περί παραπομπής δεν χρησιμεύουν μόνο στο να καθιστούν δυνατό στο Δικαστήριο να δίδει χρήσιμες απαντήσεις, αλλά και στο να παρέχουν τη δυνατότητα στις κυβερνήσεις των κρατών μελών και στους λοιπούς ενδιαφερομένους διαδίκους να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού του Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι στο ίδιο εναπόκειται να μεριμνά για τη διασφάλιση της δυνατότητας αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι, βάσει της προαναφερθείσας διατάξεως, μόνον οι αποφάσεις περί παραπομπής κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους διαδίκους (απόφαση της 1ης Απριλίου 1982, 141/81, 142/81 και 143/81, Holdijk κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 1299, σκέψη 6, και διάταξη Saddik, προπαρατεθείσα, σκέψη 13).

9 Είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η απαίτηση να προσδιορίζει το εθνικό δικαστήριο το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο των ερωτημάτων που υποβάλλει είναι λιγότερο επιτακτική σε περίπτωση κατά την οποία τα ερωτήματα αφορούν συγκεκριμένα τεχνικά σημεία και παρέχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να δώσει μια χρήσιμη απάντηση, έστω και αν το εθνικό δικαστήριο δεν έχει προβεί σε εξονυχιστική περιγραφή της καταστάσεως από νομική και πραγματική άποψη (απόφαση της 3ης Μαρτίου 1994, C-316/93, Vaneetveld, Συλλογή 1994, σ. I-763, σκέψη 13).

10 Ωστόσο, με την προπαρατεθείσα διάταξη Banco de Fomento e Exterior, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι τούτο δεν συνέβαινε στην υπόθεση που είχε τότε υποβληθεί στην κρίση του, δεδομένου ότι η απόφαση περί παραπομπής δεν περιείχε καμία ένδειξη ανταποκρινόμενη στις προμνησθείσες επιταγές.

11 Το Δικαστήριο επισήμανε ότι με την απόφαση περί παραπομπής το εθνικό δικαστήριο δεν παρείχε καμία ένδειξη ως προς την νομική και πραγματική κατάσταση της υποθέσεως της οποίας είχε επιληφθεί ούτε ως προς τους λόγους για τους οποίους φρονούσε ότι οι απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα τα οποία είχαν διατυπώσει οι καθών της κύριας δίκης ήσαν αναγκαίες για την επίλυση της διαφοράς. Έτσι, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο μπορούσε να συναχθεί μόνον από την ανάλυση των υπομνημάτων των διαδίκων της κύριας δίκης.

12 Με την παρούσα απόφαση περί παραπομπής, το εθνικό δικαστήριο εκθέτει κατ' αρχάς τους ισχυρισμούς που προέβαλαν οι καθών της κύριας δίκης, ειδικότερα δε τα εξής: 1) ότι το νομοθετικό διάταγμα που επικαλέστηκε η BFE δεν ισχύει πλέον· 2) ότι η BFE δεν μπορεί να κάνει χρήση της διαδικασίας εκτελέσεως που προβλέπεται για φορολογικά ζητήματα προς είσπραξη ενδεχομένων απαιτήσεων της έναντι των καθών της κύριας δίκης· 3) ότι, έστω και αν θεωρηθεί ότι το νομοθετικό διάταγμα εξακολουθεί να ισχύει, το γεγο-

νός ότι η BFE κάνει χρήση της διαδικασίας εκτελέσεως που προβλέπεται για φορολογικά ζητήματα, προς είσπραξη της οφειλής της οποίας ζητείται η εκτέλεση, συνιστά παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και του ανταγωνισμού· 4) και, τέλος, ότι από το καταστατικό της BFE προκύπτει ότι δεν της έχει ανατεθεί αποστολή δημοσίου συμφέροντος, αλλά της έχουν απλώς παρασχεθεί τα μέσα που της επιτρέπουν να δρα στην τραπεζική αγορά υπό τους ίδιους όρους με τις εμπορικού χαρακτήρα τράπεζες.

13 Όσον αφορά τον τελευταίο αυτό ισχυρισμό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι οι καθών της κύριας δίκης τόνισαν ότι η BFE διαθέτει, παρά ταύτα, ορισμένα προνόμια που της επιτρέπουν να έχει ιδιάζουσα θέση τόσο στην πορτογαλική όσο και στην ευρωπαϊκή τραπεζική αγορά. Έτσι, συγκεκριμένα, η BFE απαλλάσσεται από φόρους και τέλη, της απονέμονται ειδικά πιστωτικά προνόμια, χρησιμοποιεί πληροφορίες των δημοσίων υπηρεσιών, τυγχάνει διαδικαστικών διευκολύνσεων κατά την εγκατάσταση υποκαταστημάτων, υπάγεται στο ευεργετικό καθεστώς της φορολογικής εκτελέσεως για την είσπραξη οφειλών (πράγμα που της επιτρέπει να απαλλάσσεται από τις διάφορες προκαταβολές, έξοδα και δαπάνες που συνεπάγεται η διαδικασία) και αναγνωρίζεται η εκτελεστότητα των εγγράφων που εκδίδει, τυγχάνει φορολογικών πλεονεκτημάτων για τη διευκόλυνση της εισπράξεως οφειλών, καθώς και του ευεργετήματος της υπαγωγής στο δημόσιο καθεστώς απαλλοτριώσεως προς ίδιον όφελος. Εξ αυτών οι καθών συνάγουν ότι το εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί, δυνάμει των άρθρων 90, παράγραφος 1, 92, παράγραφος 1, και 59 της Συνθήκης, να εφαρμόσει το νομοθετικό διάταγμα (ειδικότερα δε τα άρθρα 2, 3, 22, 40, 42, 43, 44 και 45 του διατάγματος αυτού).

14 Στη συνέχεια, το εθνικό δικαστήριο εκθέτει ότι η BFE υποστήριξε ότι τα πλεονεκτήματα που της χορηγεί το νομοθετικό διάταγμα συνάδουν προς τον πορτογαλικό νόμο ο οποίος «επιτρέπει και προστατεύει τη διαφορετική μεταχείριση παρομοίων αλλά μη ισοδυνάμων καταστάσεων» και ότι δεν αντιβαίνουν στη Συνθήκη ΕΚ.

15 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι τα πραγματικά περιστατικά δεν αμφισβητούνται και ότι απομένει μόνον η εφαρμογή των «εφαρμοστέων διατάξεων του νόμου» επί των περιστατικών αυτών.

16 Όσον αφορά την παρούσα απόφαση περί παραπομπής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν περιλαμβάνει επαρκείς ενδείξεις ανταποκρινόμενες στις προμνησθείσες επιταγές και ότι περιορίζεται, όπως η προηγούμενη, στην επανάληψη των προταθέντων από τους καθών της κύριας δίκης ερωτημάτων.

17 Επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο δεν αποφαίνεται επί του τεθέντος από τους καθών της κύριας δίκης ζητήματος αν το νομοθετικό διάταγμα εξακολουθεί να ισχύει, ιδίως όσον αφορά την ειδική διαδικασία εισπράξεως των οφειλών, και ότι, αναφερόμενο απλώς στις «εφαρμοστέες διατάξεις του νόμου», δεν εκθέτει επαρκώς ούτε το εθνικό κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει.

18 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο των δύο πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων, το αιτούν δικαστήριο δεν εξέθεσε τα χαρακτηριστικά της δραστηριότητας της BFE, την αποστολή που της έχει ανατεθεί και τη μορφή υπό την οποία αυτή έχει συσταθεί. Ομοίως, το εθνικό δικαστήριο δεν παρέσχε στοιχεία σχετικά με το απονεμηθέν στην BFE προνόμιο να προβαίνει στην είσπραξη των οφειλών κατά τη διαδικασία εκτελέσεως που προβλέπεται για φορολογικά ζητήματα και δεν διευκρίνισε, ιδίως, αν το προνόμιο αυτό έχει απονεμηθεί αποκλειστικώς στην BFE.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 92 του Κανονισμού Διαδικασίας, τα υποβληθέντα στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα είναι προδήλως απαράδεκτα.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

Η αίτηση του Tribunal Cível da Comarca de Lisboa για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη.

Λουξεμβούργο, 30 Ιουνίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias